

Aardbeiboom

Algemeen

De aardbeiboom (Arbutus) dankt zijn Nederlandse naam aan de vorm van zijn vruchten die wel wat op ronde aardbeitjes lijken. Aardbeibomen komen voor in het Middellandse Zeegebied en noordelijker tot de westkust van Ierland (ze kunnen enige vorst verdragen) en in Noord-Amerika. In het land van herkomst zijn het wintergroene bomen van 10 tot 15 meter of flinke struiken. Hier worden vooral de gewone aardbeiboom *A. unedo* en de Griekse aardbeiboom (*A. andrachne*) wel aangeboden als tuin- en kuipheester. Deze 2 soorten kunnen in het wild kruisen. De kruising wordt *Arbutus × andrachnoïdes* genoemd. Hij bloeit eind oktober met kleine witte of roze klokvormige bloempjes in pluimen. Pas in het daarop volgende seizoen verschijnen de aardbeivruchten, die er wel een jaar over kunnen doen om te rijpen. De vruchten zijn eetbaar, maar soms wat zuur. Ze hebben de meeste smaak wanneer ze nog niet helemaal rijp maar oranje zijn. Zodra ze helemaal donkerrood zijn wordt de smaak meliger. De vruchten zijn slecht bewaarbaar, en gisten snel. Als er teveel van gegeten wordt kunnen ze maaggingsting veroorzaken en leiden tot overgeven. In mediterrane landen wordt er vooral jam en likeur van gemaakt. Net als de zachte vruchten van de zwarte moerbeï vallen de rijpe vruchten stuk op een harde ondergrond, en kunnen dan kleverige vlekken op de verharding veroorzaken en wespen en andere insecten aantrekken.

Verzorging

Hoewel de aardbeiboom wat vorst kan hebben, tot -5 en incidenteel zelfs -10 graden Celsius bij een droge kluit, kan hij alleen op een zeer beschutte plek in de tuin buiten blijven. Hij kan beter als (grote) kuipplant gehouden worden, en 's winters vorstvrij overwinteren bij een temperatuur van circa 5 graden Celsius. Hij staat gedurende de zomer het liefst in de halfschaduw, en kan op een te zonnige standplaats in het voorjaar last hebben van zonnebrand.

Aardbeibomen hebben graag een humeuze maar doorlatende potgrond, die niet te nat mag worden. De pot of kuip moet dus goed gedraineerd zijn. Zolang het overtollige water maar goed weg kan lopen mag er tijdens het groeiseizoen rijkelijk gegoten worden. De kluit mag in nooit uitdrogen, ook niet in de winter. Daarnaast wil hij tijdens de groeiperiode graag wekelijks (kuipplanten)mest. Jonge planten kunnen jaarlijks verpot worden, oudere om de 3 à 5 jaar, of wanneer het nodig is. Daarbij is het zaak de wortels zo min mogelijk te verstoren, omdat de plant daar niet goed tegen kan.

De planten hoeven eigenlijk nauwelijks gesnoeid te worden. Dood, beschadigd of kruisend hout moet natuurlijk wel weggehaald worden. Als de plant uit vorm raakt of verjongd moet worden kunnen de takken in de late herfst (na de bloei) of in de winter voorzichtig ingenomen worden. De aardbeiboom loopt slecht opnieuw uit op oud hout.

Vermeerdering

In november of december kan de aardbeiboom door hielstek vermeerderd worden. Daarvoor kunnen kopstekken gebruikt worden, of stekken van half verhoutte stengeldelen, met een lengte van circa 15 cm. De stekken worden in stekgrond gestoken. Gebruik van stekpoeder bevordert de beworteling en gaat de ontwikkeling van schimmels tegen. Nadat de stekken enkele weken op een warme, lichte plaats hebben gestaan en vochtig gehouden zijn, hebben zich de eerste wortels en knoppen ontwikkeld en kunnen ze opgepot of geplant worden. Zaaïen kan ook, maar zaaïingen kunnen er jaren over doen voordat ze hun eerste bloemen laten zien. Zaaïen op stekgrond, en afdekken met een laagje compost. Bodemtemperatuur circa 18 graden Celsius. De beste tijd om te zaaïen is in de loop van het voorjaar.

Ziekten en plagen

De aardbeiboom is over het algemeen een gezonde, probleemloze groeier, en heeft erg weinig last van ziekten of plagen. Geel worden of het afvallen van blad kan te maken hebben met ijzergebrek in de grond, maar is meestal het gevolg van een te veel aan water, soms in combinatie met langdurig vochtige weersomstandigheden of een te zwaar beschaduwde standplaats. Ook vorstschade of zonnebrand kan vergelend blad opleveren.

De aardbeiboom kan aangetast worden door de schimmel *Phytophthora ramorum*. Deze schimmel is te herkennen aan roodbruine vlekken op het blad en het afvallen van blad terwijl dit nog groen is. Daarbij sterven ook de jonge twijgen af, waarbij een roodverkleuring optreedt die doortrekt naar de bladnerven. Overigens kan een plant die het slecht naar zijn zin heeft, of een tijd slecht gestaan heeft of verzorgd is geweest ook door andere schimmels geïnfecteerd worden.

Wanneer een aardbeiboom na jaren nog geen vruchten geeft kan het zijn dat het een stek betreft van een niet bloeiende of geen vruchtdragende tak van de moederboom.